

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Mgr. Barbory Berkové, a soudců JUDr. Petra Hluštíka, Ph.D. a Mgr. Michala Rendy ve věci

žalobce: J. S., narozený dne X
t. č. ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici Mírov,
P. O. Box 1, 789 53 Mírov

proti
žalované: Vězeňská služba České republiky, Věznice Mírov
sídlem P. O. Box 1, 789 53 Mírov

o žalobě na ochranu proti nezákonnému zásahu žalované spočívajícím v zařazení žalobce na pracoviště KOVO 4 ve Věznici Mírov,

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podanou dne 25. 5. 2020 domáhal ochrany před jednáním žalované souvisejícím s nevyhověním jeho žádosti o zařazení na pracoviště ve vězeňské kuchyni ve Věznici Mírov. Žaloba byla vedena pod sp. zn. 65 A 57/2020. Žalobce uvedl, že byl z tohoto pracoviště po čtyřech letech proti své vůli dne 29. 8. 2019 vyřazen a následně přemístěn do Věznice Valdice. Ačkoli nezákonnost tohoto přemístění konstatovala Kancelář Veřejného ochránce práv a uznal ji ředitel Věznice Mírov, nebylo po návratu žalobce do této věznice dne 5. 3. 2020 vyhověno jeho žádosti o opětovné zařazení na pracovní místo ve vězeňské kuchyni. Žalobce spatřoval nezákonný zásah nejen v samotném „nenavrácení“ do vězeňské kuchyně a v zařazení na oddělení KOVO 4, nýbrž označil nevyhovění jeho žádosti o opětovné zařazení do kuchyně za diskriminační a jemu

sdělené důvody za lživé. Krajský soud žalobu výrokem II. usnesení ze dne 16. 12. 2020, č. j. 65 A 57/2020-35, v této části odmítl, neboť dovodil, že odsouzený nemá zákonem stanovené právo na zařazení na konkrétní pracovní místo, a tudíž v nevyhovění žádosti žalobce o zařazení na pracovní místo ve vězeňské kuchyni nelze spatřovat nezákonný zásah.

2. Žalobce se však kromě ochrany před zásahem spočívajícím v nezařazení na pracovní místo ve vězeňské kuchyni domáhal žalobou vedenou pod sp. zn. 65 A 57/2020 také ochrany před zásahem, který měl spočívat v tom, že na pracovišti KOVO 4, kam byl zařazen od 14. 5. 2020, byl nucen vdechovat hliníkový prach, který vzniká při broušení hliníkových koster motorů, což mu způsobilo silné kašláni a škrábání v krku. Požadoval, aby soud uložil žalované povinnost upustit od poškozování jeho zdraví jedovatými látkami.
3. Na výzvu soudu žalobce doplnil svá tvrzení podáním ze dne 14. 9. 2020. Uvedl, že na pracovišti KOVO 4 byl zařazen 14 dnů, avšak fakticky tam byl přítomen dvakrát. Poté byl vyřazen (údajně) z důvodu poklesu zakázek. Jelikož nemohl přidělenou práci odmítnout, byl nucen na pracovišti KOVO 4 pracovat a vdechovat tak hliníkový prach, který vzniká při broušení hliníkových koster motorů. K tomuto broušení sice docházelo na pracovišti KOVO 3, avšak prach následně pronikal do sociálních zařízení (toalety a šatny), které odsouzený zařazení na pracovišti KOVO 3 a KOVO 4 sdíleli. Právě při pobytu ve společných prostorách byl žalobce nucen vdechovat předmětný hliníkový prach, který mu způsobil silné kašláni. Žalobce uvedl, že nezákonný zásah již s ohledem na jeho vyřazení z daného pracovního místa netrvá, požadoval však, aby soud určil, že jeho zařazení na pracoviště KOVO 4 bylo na základě uvedených důvodů nezákonné. Tuto část žaloby soud výrokem I. usnesení ze dne 16. 12. 2020, č. j. 65 A 57/2020-35, vyloučil k samostatnému projednání.
4. Žalovaná ve vyjádření k žalobě uvedla, že zařazením žalobce na jiné pracovní místo, než požadoval, žádný předpis neporušila. K žalobním tvrzením týkajícím se pracovních podmínek žalobce na oddělení KOVO 4 se nevyjádřila.
5. Krajský soud přezkoumal postup žalovaného, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době zásahu podle § 87 odst. 1 část věty za středníkem zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), neboť se žalobce po doplnění tvrzení domáhal již pouze deklarace nezákonnosti zásahu. Soud rozhodl bez nařízení jednání v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s.
6. Podle § 82 s. ř. s. *„každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný“*.
7. Pro poskytnutí ochrany podle § 82 a násl. je nezbytné splnit pětici kumulativních podmínek: žalobce musí být přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem správního orgánu v širším smyslu, který není rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu, nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka). Není-li byt jediná z uvedených podmínek splněna, nelze ochranu podle § 82 a násl. poskytnout (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2005, č. j. 2 Aps 1/2005-65; publikovaný pod č. 603/2005 Sb. NSS).

8. Uvedené podmínky krajský soud aplikoval na projednávaný případ. Tvzení, že byl žalobce od 14. 5. 2020 zařazen na pracoviště KOVO 4 po dobu 14 dnů, přičemž fakticky práci vykonával 2 dny, žalovaná nerozporovala, tudíž z něj vycházel soud jako z tvrzení nesporného.
9. Ačkoli je předmětem posouzení soudu toliko tvrzený zásah v podobě poškozování zdraví žalobce při jeho výkonu práce na oddělení KOVO 4, považuje soud za nezbytné vyjasnit, jak vůbec probíhá zařazování odsouzených na pracovní místa.
10. Podle § 28 odst. 1 a § 29 odst. 1 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o výkonu trestu“) je odsouzený ve výkonu trestu povinen pracovat, pokud je mu přidělena práce a není uznán dočasně práce neschopným nebo není po dobu výkonu trestu uznán zdravotně nezpůsobilým k výkonu práce. Podle § 29 odst. 2 téhož zákona věznice při zaměstnávání odsouzených zajišťuje jejich zařazování do práce *odpovídající jejich zdravotní způsobilosti s přihlédnutím k jejich odborným znalostem a dovednostem*.
11. Podle § 41 odst. 1 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“) platí, že *„odsouzený je zařazen do práce rozhodnutím ředitele věznice, a to zpravidla na základě doporučení odborných zaměstnanců (§ 8 odst. 1) a s přihlédnutím k odborným znalostem odsouzeného, zákazu odsouzenému určitou činnost vykonávat, nebo k dopadu na pořádek nebo bezpečnost ve věznici“*.
12. Podle § 32 odst. 1 zákona o výkonu trestu platí, že *„pracovní podmínky, pracovní doba a podmínky pro uložení přesčasové práce u odsouzených se řídí zvláštními právními předpisy vztahujícími se na zaměstnance v pracovním poměru“*.
13. Z § 88 odst. 1 věta první zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“) vyplývá, že *„zaměstnavatel je povinen poskytnout zaměstnanci nejdéle po 6 hodinách nepřetržité práce přestávku v práci na jídlo a oddech v trvání nejméně 30 minut“*.
14. Povinnost pracovat v případě přidělení práce představuje jednu ze základních povinností odsouzených. O pracovním zařazení odsouzeného rozhoduje dle citovaného § 41 odst. 1 vyhlášky ředitel věznice. Ačkoli uvedené ustanovení hovoří o „rozhodnutí“, neznamená to, že by ředitel věznice o zařazení odsouzeného na konkrétní pracovní místo vydával rozhodnutí ve smyslu § 67 správního řádu, které by bylo výsledkem formalizovaného řízení. Jak již soud zdůraznil v usnesení ze dne 16. 12. 2020, č. j. 65 A 57/2020-35, odsouzený nemá veřejné subjektivní právo na zařazení na konkrétní pracovní místo. Ředitel věznice je při zařazování odsouzeného na konkrétní pracovní místo dle citovaného § 29 odst. 2 písm. a) zákona o výkonu trestu limitován toliko povinností přihlédnout k jeho způsobilosti, zdravotnímu stavu, znalostem a dovednostem, podkladem jeho rozhodnutí by mělo být dle § 41 odst. 1 vyhlášky doporučení odborných zaměstnanců, přičemž přihlížet musí ředitel též k dopadu na pořádek a bezpečnost ve věznici. Zařazení odsouzeného na konkrétní pracoviště může být ředitelem věznice měněno dle aktuálních podmínek, např. v souvislosti s nedostatkem práce na konkrétním pracovišti, s ohledem na vztahy mezi konkrétními odsouzenými apod. Ředitel věznice je také na základě § 31 odst. 1 věta druhá zákona o výkonu trestu oprávněn nařídít odsouzenému práci přesčas. Na základě § 42 až 45 vyhlášky je ředitel věznice např. dále oprávněn rozvrhnout pracovní dobu odsouzených, rozdělit odsouzené do jednotlivých pracovních skupin a v souladu

s účelem výkonu trestu je v rámci pracovních skupin přerazovat. Ze zákona o výkonu trestu odnětí svobody ani z vyhlášky dále nevyplývá, že by se o zařazení odsouzeného na konkrétní pracoviště mělo vést nějaké byt jen minimálně formalizované řízení či postup, jehož výsledkem by bylo rozhodnutí o zařazení konkrétního odsouzeného. Uvedené právní předpisy s ohledem na absenci právního nároku na zařazení odsouzeného na konkrétní místo nepočítají s tím, že by byl ředitel věznice své „rozhodnutí“ povinen odůvodnit. Pro „rozhodnutí“ ředitele věznice není předepsána žádná forma. Z uvedeného dle krajského soudu vyplývá, že „rozhodnutí“ ředitele věznice o zařazení konkrétního odsouzeného na konkrétní pracoviště má toliko organizační charakter a nejedná se o rozhodnutí ve smyslu § 65 s. ř. s., neboť takové rozhodnutí nezakládá, nemění, závazně neurčuje ani neruší práva či povinnosti tohoto odsouzeného.

15. Nemá-li však osoba vykonávající trest odnětí svobody veřejné subjektivní právo na určení konkrétního pracovního zařazení, nemůže zařazení odsouzeného na konkrétní pracoviště samo o sobě představovat ani nezákonný zásah správního orgánu ve smyslu § 82 a násl. s. ř. s., neboť i tento musí být zásahem do veřejných subjektivních práv. Zařazení odsouzeného na konkrétní pracovní místo by mohlo představovat nezákonný zásah správního orgánu teprve tehdy, pokud by k samotnému zařazení přistoupila další skutečnost, např. pokud by odsouzený tvrdil, že není k výkonu práce na konkrétním pracovišti zdravotně způsobilý (např. provádění výškových prací osobou s omezenou pohyblivostí). O takový případ se však v nyní projednávaném případě nejedná, neboť žalobce netvrdí, že by při jeho zařazení na pracoviště KOVO 4 pominul ředitel věznice kterékoli z výše uvedených hledisek, které musí při zařazování odsouzeného do práce zohlednit.
16. Jak již soud uvedl výše, ředitel věznice vykonává vůči odsouzeným zařazeným do práce práva zaměstnavatele a je podle § 42 vyhlášky oprávněn podle pracovněprávních předpisů rozvrhnout pracovní dobu odsouzených, popřípadě jim nařídít práci přesčas. Základní pracovní podmínky jsou však i v případě práce osob vykonávajících trest odnětí svobody určeny zákoníkem práce a lze mezi ně podle § 88 odst. 1 zákoníku práce zařadit také povinnost zaměstnavatele poskytnout pracujícímu odsouzenému přestávku v práci na jídlo a oddech v trvání nejméně 30 minut.
17. Ačkoliv se žalobce domáhá určení nezákonnosti jeho zařazení na pracoviště KOVO 4 z důvodů vdechování hliníkového prachu, musí soud zdůraznit, že sám žalobce uvedl, že ke vdechování hliníkového prachu nedocházelo na pracovišti KOVO 4, nýbrž k němu mělo docházet v šatně a sociálním zařízení, které byly společné pro pracoviště KOVO 4 a KOVO 3, a na které se prach dostával pouze zprostředkovaně od odsouzených, kteří na pracovišti KOVO 3 pracovali. Žalobce tvrdí, že byl na pracovišti KOVO 4 fakticky pouze 2 dny. Současně žalobce netvrdí, že by snad měl určenou délku směny odlišně od zákoníku práce (tj. v délce 8 hodin) a že by měl určenou přestávku na jídlo a oddech delší než stanoví zákoník práce (tj. 30 minut). Soud tedy ohledně těchto veličin vycházel ze zákonné dispozice.
18. Při zvážení těchto okolností soudu vyplývá, že žalobce mohl ve společných prostorách s odsouzenými zařazenými na pracoviště KOVO 3 strávit celkem 1 hodinu při dvou přestávkách na jídlo a oddech a dále blíže neurčenou, avšak nepochybně krátkou dobu nutnou k případnému převlečení a osobní hygieně. Krajský soud považuje pro posouzení věci za podstatné, že zdroj prachu *nebyl přímo ve společných prostorách*. To, že se ve společných prostorách hliníkový prach nacházel v intenzitě, jež ho nutila kašlat, je žalobcova *ničím nepodložená hypotéza*. Nelze proto než uzavřít, že žalobce neprokázal, že

by se jím popisovaný děj, v němž shledává nezákonný zásah, skutečně stal, neboť soud neshledal žádné skutečnosti, které by mohly vést k závěru o přítomnosti hliníkového prachu ve společných prostorách. Nadto, při zohlednění celkové doby dvou půlhodin, které mohl žalobce ve společných prostorách pro pracoviště KOVO 3 a 4 strávit, dospěl soud k závěru, že i kdyby se ve společných prostorách hliníkový prach nacházel (např. na oděvech odsouzených z oddělení KOVO 3), pak by soud musel s ohledem na běžnou zkušenost, a tedy i bez nutnosti odborných znalostí, dospět k závěru, že pobyt žalobce po takto krátký čas, který navíc ani neměl nepřetržitého trvání, nemohl vést k jím tvrzeným obtížím, resp. jakkoli poškodit jeho zdraví. Krajský soud tak dospěl k závěru, že žalobcem popsany skutek (vdechování hliníkového prachu poškozujícího zdraví žalobce) nemohl ani hypoteticky nabýt intenzity zásahu do práv žalobce, které by mohlo být kvalifikováno jako nezákonný zásah ve smyslu § 82 s. ř. s.

19. Na základě uvedeného soud konstatuje, že zařazení žalobce na pracoviště KOVO 4 v daném případě nebylo s to zkrátit žalobce na jeho právech jím popsaným způsobem a nebyla tak naplněna podmínka 2 shora popsaného algoritmu přezkumu. Vzhledem k výše uvedenému krajský soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji podle § 87 odst. 3 s. ř. s. zamítl.
20. O náhradě nákladů řízení mezi účastníky bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s.ř.s., neboť žalobce v řízení úspěšný nebyl a žalovanému nad rámec jeho úřední činnosti žádné náklady nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu. Stěžovatel musí být **zastoupen advokátem**; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Olomouc 27. ledna 2021

Mgr. Barbora Berková v. r.
předsedkyně senátu